

Antaget av Kommunfullmäktige 71/240429

Kulturpolitiskt program

Söderhamn växer med kultur

Beslutat av Kommunfullmäktige	Gäller för Söderhamns kommunkoncern
Revideringshistorik	Rättslig eller annan grund
Ersätter	Dokumentägare
Nästa revidering	Dokumentansvarig

Innehåll

Söderhamn växer med kultur.....	1
Huvudinnehåll	3
Bakgrund och syfte.....	3
Genomförande och ansvarsfördelning	3
Uppföljning, kontroll och rapportering	3
Relaterade dokument.....	3
Giltighet och planerad revidering	4
Kultur för visionen om Söderhamn	4
Kulturens betydelse för Söderhamn och söderhamnarna	4
1. Kulturens betydelse för söderhamnarnas livskvalitet.....	5
2. Kulturens betydelse för demokrati.....	5
3. Kulturens betydelse för attraktivitet, tillväxt och ett växande Söderhamn	5
Ett obundet och utmanande kulturliv	6
Kulturella resurser och roller	6
Kommunens roll.....	6
Det fria kulturlivets roll – civilsamhällets aktörer och professionella kulturutövare	7
Företagens och näringslivets roll	7
Kulturarvets och kulturmiljöernas roll.....	7
Två utgångspunkter och fyra prioriterade områden – det här vill kommunen med kulturen	8
Utgångspunkt 1: Goda förutsättningar att ta del av och skapa kultur	8
Utgångspunkt 2: Ett attraktivt och växande Söderhamn	8
Prioriteringsområde 1: Delaktighet och tillgänglighet.....	9
Prioriteringsområde 2: Kulturarv och kulturmiljöer som vårdas och förvaltas	10
Prioriteringsområde 3: Gestaltade livsmiljöer och offentlig konst.....	10
Prioriteringsområde 4: Samverkan och dialog	11
Definitioner av begrepp.....	12

Kulturpolitiskt program – Söderhamn växer med kultur

Huvudinnehåll

Bakgrund och syfte

Det kulturpolitiska programmet anger inriktningen för Söderhamns kommuns arbete med att skapa gynnsamma förutsättningar för ett levande och blomstrande kulturliv för Söderhamnarna, samtidigt som kommunens attraktionskraft för besökare, företag och potentiella invånare stärks.

Programmet är vägledande i samverkan och samarbeten inom kommunkoncernen samt med aktörer från civilsamhället, näringslivet samt universitet och högskolor.

Genomförande och ansvarsfördelning

Det kulturpolitiska programmet gäller hela kommunkoncernens sektorer, nämnder och bolag. För att nå målet behöver det finnas en kommunövergripande förankring samt ett ansvar och engagemang från berörda aktörer.

Uppföljning, kontroll och rapportering

Det är Samhällsservicenämnden som ansvarar för uppföljning och rapportering till Kommunstyrelsen. Det ska ske årligen i samband med bokslut. Kommunkoncernens nämnder och bolag har ansvar för finansiering av aktiviteter kopplade till det kulturpolitiska programmet, samt att ta hänsyn till programmet och dess handlingsplaner/rutiner och policys vid utarbetande av verksamhets- och affärsplaner, vidta åtgärder för implementering samt följa upp och rapportera hur arbetet fortskrider i samband med det årliga bokslutet.

Genom att säkerställa en effektiv implementering och regelbunden uppföljning av programmet kan kommunen säkerställa att det kulturpolitiska programmet fortsätter att vara relevant och anpassat efter kommunens behov.

Relaterade dokument

Samtliga dokument nedan är program, strategier, planer och lagar som det kulturpolitiska programmet på olika sätt förhåller sig till. Agenda 2030 är vägledande för samtliga dokument nedan.

Lokalt

Vision Söderhamn – sju strategier

Översiktsplan Söderhamns kommun

Folkhälsostراتيجية (2022-2025)

Biblioteksplan för Söderhamn (2023–2026)

Tillväxtstrategi (2023-2026)

Riktlinjer för hållbara evenemang

Regionalt

Regional utvecklingsstrategi för Gävleborgs län (RUS)

Regional kulturplan (2023–2026)

Nationellt och internationellt

Barnkonventionen

Skollagen

Giltighet och planerad revidering

Programmet gäller från och med beslutsdatum, till och med 2027-12-31.

I god tid innan giltighetstiden löper ut, våren/sommaren 2027, ska en revideringsprocess påbörjas. Beslut om reviderat Kulturpolitiskt program tas i ansvarig nämnd och därefter i Kommunfullmäktige.

Kultur för visionen om Söderhamn

Vision Söderhamn – sju strategier handlar om att alla bidrar till utvecklingen av Söderhamn. Genom att ta till vara människors öppenhet, kreativitet och samarbetsvilja skapas ett gemensamt lärande, mångfald, glädje och engagemang. Detta får kommunens företag att växa och vårt kultur- och föreningsliv att frodas.

Fokusområdena **lärande**, **växkraft** och **livsmiljöer** anger riktningen för kommunens prioriteringar till och med 2027. Syftet med dessa är att tillsammans skapa förutsättningar för framtidstro, livskvalité och engagemang. Inom fokusområdet lärande är fokuset kompetensförsörjning samt satsningar som stärker barn och ungas villkor att nå sina drömmar. Växkraft handlar om att möjliggöra tillväxt i näringslivet samt att stärka individers förutsättningar att bli anställningsbara. Inom området livsmiljöer ska fokus vara att främja folkhälsa, äldres livsvillkor samt skapa hållbara, trygga och kreativa livsmiljöer.

Kultur och konst har stor betydelse för att Söderhamn ska utvecklas mot visionen och inom fokusområdena. För att tillvarata kulturens kraft i vår kommun där alla bidrar och allting är möjligt, har ett kulturpolitiskt program tagits fram. Det kulturpolitiska programmet ska ge kulturen en större och starkare roll i kommunens utvecklingsarbete och liksom andra styrdokument vara vägledande för hur kommunen, dess sektorer, enheter och bolag, ska prioritera och arbeta tillsammans för visionen och fokusområdena.

Kulturens betydelse för Söderhamn och söderhamnarna

Alla människor tar del av kultur. Det är svårt att föreställa sig samhällen utan kultur, då det skapar meningsfullhet och sammanhang. Kultur är en del av vår identitet och ger en känsla av samhörighet och tillhörighet genom berättelser om oss själva, vår bakgrund, nutid och framtid.

1. Kulturens betydelse för söderhamnarnas livskvalitet

Kultur har betydelse för livskvaliteten hos människor, oavsett ålder, bakgrund eller livssituation. Konstnärligt och kreativt skapande och kulturupplevelser bidrar till att förbättra hälsan och öka välbefinnandet. När människor deltar i eller tar del av kulturella aktiviteter och konstnärliga upplevelser, kan självkänsla öka och självförtroende stärkas. Att exempelvis läsa böcker, lyssna på musik, besöka muséer, spela teater och uppleva olika former av konst ger fler perspektiv på livet, ökar förståelsen för företeelser i samhället och empatin för andra människor.

För att utveckla kritiskt tänkande, kreativitet och problemlösningsförmåga hos både barn och vuxna har kulturupplevelser och konstnärligt inriktade aktiviteter och möjligheten till skapande betydelse.

En god gestaltad offentlig miljö med konstnärliga inslag bidrar till trygghet och stolthet för platsen. Ett blomstrande kulturliv skapar välmående invånare.

2. Kulturens betydelse för demokrati

Sambandet mellan ett fritt kulturliv och ett demokratiskt styrelseskick är starkt. Deltagande och medskapande i konstnärliga aktiviteter och kulturupplevelser främjar tolerans och förståelse för olikheter genom att spegla olika åsikter och perspektiv. Kultur och konst stärker på det sättet förmågan att lyssna och ta del av andras erfarenheter. Till exempel kan musik, litteratur, teater, film och konst fördjupa förståelsen för samhällsproblem och utmaningar, vilket kan leda till ökad medvetenhet, stimulerat engagemang och delaktighet i utvecklingen av samhället.

3. Kulturens betydelse för attraktivitet, tillväxt och ett växande Söderhamn

Konst- och kulturupplevelser blir allt viktigare som en del av en hållbar och långsiktig tillväxt, för länder, regioner och inte minst kommuner. Möjligheten att ta del av och delta i kulturupplevelser attraherar i första hand invånare, men också besökare och potentiella inflyttare, vilket skapar värden utöver kulturen i sig.

Kulturen får oss att växa, både som individer och som plats. Hur kommunorganisationen väljer att främja kulturen och samspela med andra aktörer - kulturföreningar, studieförbund, fria kulturaktörer och företag inom kulturella och kreativa näringar - har därför betydelse för hur andra ser på oss och hur Söderhamn utvecklas som plats.

Att våga och ha möjlighet att skapa kulturupplevelser och konstnärliga uttryck utanför det förväntade skapar framåtanda och stolthet. Ett starkt och levande kulturliv som skapar stolthet bidrar till ökad turism som i sin tur ger möjlighet för besöksnäringen att göra affärer och skapa arbetstillfällen.

För företag som vill etablera eller bibehålla verksamhet i kommunen spelar kulturlivet roll eftersom det påverkar hur och var människor väljer att bo och

verka, och med det tillgången på kompetens. Ett kulturliv med mångfald av uttryck och aktörer bidrar till kreativitet, innovation och utveckling i samhällets olika sfärer.

Ett obundet och utmanande kulturliv

En förutsättning för att kultur och konst ska ha betydelse för ett fritt och öppet samhälle och för att möjliggöra kreativitet, bildning, innovation, utveckling och tillväxt är att den är obunden, utmanande, fri från inskränkningar, censur och kontroll. Begreppen armlängdsavstånd och konstnärlig frihet är centrala begrepp som måste råda för att uppnå ett levande samhälle som utvecklas.

Åsiktsfrihet, yttrandefrihet och konstnärlig frihet är grunden för kulturektorns integritet. Det innebär bland annat att politiker och tjänstepersoner fattar beslut om ekonomiska och strukturella förutsättningar för konst- och kulturlivet medan kulturskapare, konstnärer och sakkunniga ansvarar för innehållet samt gör konstnärliga och andra kvalitativa bedömningar på ett oberoende vis.

Kulturella resurser och roller

Söderhamn är rikt på kulturella resurser. Förutom ett kulturarv som skapar attraktivitet finns ett mångfald av aktörer i kulturlivet; kulturföreningar, studieförbund, fria kulturutövare, yrkesutövare inom de kulturella och kreativa näringarna och i branscher i nära anslutning till kulturektorn.

Kommunens roll

Kommunens främsta roll är att vara möjliggörare, det vill säga; bidra med, samordna och tillgängliggöra kompetens, kunskap, erfarenhet och resurser i form av exempelvis informationskanaler, ekonomiska bidrag och lokaler anpassade för kulturverksamhet till en mångfald av aktörer.

Kommunen bedriver verksamhet inom kulturområdet, till exempel bibliotek och kulturskola, som ger möjlighet till skapande och kulturupplevelser för exempelvis elever i skolan och på fritiden. Kommunen genomför också offentliga kulturevenemang som ett komplement till det övriga utbudet. Den offentligt finansierade kulturverksamheten i kommunen ska ge möjlighet till ett brett deltagande och utbud av aktiviteter utifrån efterfrågan, men behöver också se till att en mångfald av konstnärliga uttryck och genrer får förutsättningar att ta plats.

Kommunen har en betydande roll för att gestalta livsmiljöer på ett sätt som långsiktigt stärker Söderhamn som plats och ger söderhamnarna ökad trygghet och samhörighet i vardagen. En kommunal konstpolicy och rutiner för hur 1%-regeln för konstnärlig gestaltning och offentlig konst ska hanteras är därför relevant.

Kommunen har en viktig roll för det fria kulturlivets finansiering, dels genom stöd och bidrag till kulturföreningar och studieförbund, men också indirekt genom exempelvis inköp av offentlig konst.

Det fria kulturlivets roll – civilsamhällets aktörer och professionella kulturutövare

Det fria kulturlivet är kulturföreningar, studieförbund, enskilda kulturaktörer och utövare som skapar och bidrar till kulturella och konstnärliga upplevelser. Det sker i civilsamhället och av aktörer i det fria kulturlivet som bedriver yrkesmässig verksamhet för egen försörjning inom de kulturella och kreativa näringarna (KKN).

Civilsamhällets och de yrkesverksamma kulturaktörernas verksamhet är centrala för kulturlivet i Söderhamn. De når – genom sina olika inriktningar, verksamhet och plattformar – en bred målgrupp och skapar ett kulturutbud utifrån sina egna, från medlemmars och/eller deltagares intressen och engagemang.

Företagens och näringslivets roll

Företag är en resurs för kulturen och är samtidigt beroende av ett rikt kultur- och konstliv.

Förutom att professionella kulturutövare och företag inom de kulturella och kreativa näringarna (KKN) bidrar genom att skapa arbetstillfällen, generera intäkter och främja tillväxt, kan företag på olika sätt stödja och främja kultur. Det kan finnas flera anledningar till varför företag vill stödja kultur. Att vara en del av samhällsutvecklingen och ge tillbaka till platsen som skapat förutsättningar för företagets etablering kan vara en och att säkra kompetens kan vara en annan. Men, det kan också vara så enkelt som att man vill erbjuda sina anställda kulturupplevelser som exempelvis personalvård.

Företag inom exempelvis fastighets- och exploateringsbranschen har påverkan på utformningen och upplevelsen av offentliga platser och boendemiljöer, antingen i rollen som ägare och förvaltare eller som entreprenör. Här är kommunens roll viktig när det kommer till hur kommunen samverkar och avtalar med dessa aktörer för att säkra att kulturella och konstnärliga värden blir en del av en god gestaltad livsmiljö.

Ett levande kulturliv spelar även stor roll för andra yrkeskategorier inom näringslivet, såsom exempelvis ljus-, ljud- och scentekniker och inte minst privata arrangörer av kulturevenemang.

Kulturarvets och kulturmiljöernas roll

Söderhamns långa och stolta historia syns både i stadskärnan, i bruksorterna och byarna runt om och i skärgården. Den hälsingska kulturen med bland annat världsarvet Hälsingegårdar, bruks- och industrihistorien och de rika kulturmiljöerna i skärgården är en ovärderlig tillgång för Söderhamn.

För att bygga ett hållbart samhälle för framtiden – både socialt, miljömässigt och ekonomiskt – kan kulturarvets aktörer - med bred kunskap om historien och traditioner - spela en viktig roll.

Utöver att vara en viktig del av Söderhamns kulturella identitet har kulturarvet och kulturmiljöerna också en ekonomisk roll. Genom att bevara, vårda, förvalta och utveckla möjligheterna att ta del av vår historia och vårt kulturarv kan intäkter från turism och arbetstillfällen skapa tillväxt.

Två utgångspunkter och fyra prioriterade områden – det här vill kommunen med kulturen

Med det kulturpolitiska programmet ges en grund för samverkan inom kommunorganisationen samt för att tillsammans med civilsamhället, professionella kulturutövare och företag gemensamt nå effekter inom fokusområdena lärande, växkraft och livsmiljöer.

Det kulturpolitiska programmet vill lyfta och stärka kulturens roll i ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart samhälle men programmet syftar också till att stärka konst och kultur för dess egen betydelse. Därför utgår det kulturpolitiska programmet från två utgångspunkter och fyra prioriterade områden.

Utgångspunkt 1: Goda förutsättningar att ta del av och skapa kultur

I Söderhamn är strävan att skapa goda förutsättningar för att *alla* invånare ska kunna ta del av professionell kultur och att skapa konstnärligt utifrån sina egna villkor. Parametrar som ålder, kön, språk, funktionsvariation, kulturell och etnisk bakgrund eller ekonomiska förutsättningar ska inte vara hinder för tillgången till kulturlivet.

Kommunens egna kulturverksamheter, exempelvis bibliotek, kulturskola och allmänskultur, utgör en grund för att skapa ett brett deltagande och främja kreativitet och lärande bland invånarna. Kulturföreningar och studieförbund är viktiga aktörer när det kommer till att skapa goda förutsättningar att ta del av och skapa kultur. De når ut brett tack vare verksamheternas olika inriktning och medlemmarnas eller deltagarnas egna engagemang, önskningar och behov.

När Söderhamn växer är det viktigt att hänsyn tas till invånarnas tillgång till kulturupplevelser och att skapa gestaltade livsmiljöer med konstnärliga inslag. När offentliga rum utvecklas måste därför frågan om platser för kultur och konst, kulturupplevelser och civilsamhällets behov och förutsättningar belysas tidigt i samhällsbyggnadsprocessen.

Utgångspunkt 2: Ett attraktivt och växande Söderhamn

Ett levande kultur- och konstliv bidrar till god folkhälsa och det får Söderhamn att växa. Välmående invånare är en förutsättning för en god samhällsutveckling med tillväxt som speglas av engagemang, entreprenörskap och mod. Dessa värden har en stark dragningskraft.

Att ha möjlighet att ta del av professionellt skapade kulturupplevelser – exempelvis konserter, utställningar, offentlig konst och teaterföreställningar – i

sin hemkommun eller närmiljö skapar stolthet. Det bidrar till ett gott ambassadörskap och det i sin tur attraktivitet.

Kulturarvet och kulturmiljön skapar möjligheter för besöksnäringen och turismen, aktörer i de kulturella och kreativa näringarna (KKN) bidrar med innovation och kulturupplevelser, både till invånare och besökare i Söderhamn. Kulturföreningarnas och studieförbundens verksamhet bidrar till bildning, delaktighet och sammanhang. Den kommunala kulturverksamheten, där Kulturskolan är en viktig part, utbildar framtida professionella kulturutövare som också är egenföretagare i kulturbranschen.

Samtliga exempel bidrar till ett hållbart och vitalt kulturliv samt genererar intäkter till samhället och skapar arbetstillfällen och med det möjligheterna att erbjuda välfärdstjänster på lång sikt.

När kommunorganisationens, civilsamhällets och näringslivets perspektiv och utgångspunkter samverkar kring kultur- och konstupplevelser, skapar det förutsättningar att nå fler och göra mer.

Prioriteringsområde 1: Delaktighet och tillgänglighet

Människor vill skapa och ta del av kultur på sina egna villkor - det vill säga hur och när de själva vill. Det kräver ett brett utbud av aktiviteter, sammanhang och aktörer, både organiserade och icke-organiserade, ideella och kommersiella.

Barn och ungas delaktighet och tillgänglighet till kultur är särskilt viktigt. Det stimulerar identitetsutveckling, kreativitet, inkludering, lärande och stärker barn och ungas förmåga till socialt samspel. Barn och ungas rätt att *"fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet"*, framgår även av Barnkonventionens artikel 31. Eftersom barn och unga inte på samma sätt som vuxna har möjlighet att styra hur de deltar i kulturaktiviteter har kommunen - bland annat med stöd av skollagen - ett särskilt ansvar att säkerställa en jämlik tillgång, oavsett föräldrarnas socialekonomiska förutsättningar. Det sker genom att kulturutbudet – både vad gäller upplevelser och eget skapande - för barn och unga ska prioriteras, att formerna för barn och ungas möte med kultur inom ramen för alla skolformer formaliseras och att hänsyn till detta tas när avgifter för barn och ungas kulturaktiviteter beslutas.

Att göra kultur- och konstlivet tillgängligt för äldre¹ är också viktigt att särskilt beakta. Dels för att kulturutbudet ska vara möjligt för alla att ta del av, men också för att kultur och konst bidrar till meningsfullhet och en i allmänhet friskare tillvaro.

Mål

- Vid utformning av kulturverksamhet tas hänsyn till människors olika behov och förutsättningar, såsom fysiska och psykiska, ekonomiska, kulturella och språkliga.

¹ Äldre inom ramen för kommunal omsorg

- En mångfald av kulturella uttryckssätt och konstformer erbjuds genom en mångfald av aktörer.
- Tillgång till kulturupplevelser och möjligheten att skapa kultur finns i hela kommunen.
- Kulturupplevelser och kulturskapande planeras och genomförs med barn och ungas delaktighet och tillgänglighet som utgångspunkt.
- Ett kommunalt kulturlöfte arbetas fram för att synliggöra och säkerställa barn och ungas tillgång till och möte med kulturlivet.

Prioriteringsområde 2: Kulturarv och kulturmiljöer som vårdas och förvaltas

Kulturarv omfattar byggnader, konstverk, dokument, föremål och platser men också traditioner, kunskaper, språk och konstformer som till exempel musik och dans. Kulturarvet utvecklas ständigt med nya uttryck. Kulturarvet är en källa till identitet och självförståelse som behöver bevaras, vårdas, förvaltas och tillgängliggöras.

Söderhamns har ett rikt kulturarv och rika kulturmiljöer som syns både i Söderhamns stadskärna, i bruksorterna och i skärgården. Världsarvet Hälsingegårdar är en del av det stolta kulturarvet tillsammans med bland annat fiskelägen, äldre kyrkor, kulturlandskap, fäbodrar och byggnadsminnen.

Mål

- Kulturarvet bevaras, vårdas, förvaltas och tillgängliggörs för nutida och framtida generationer.
- Kulturarvets betydelse för en hållbar samhällsutveckling synliggörs genom spridning av kunskap och information om kulturarvsaktörernas arbete och kunskap.
- Kulturarvet är tillgängligt för en bredare publik genom lokala aktörer och platser, regionala institutioner och genom att pröva möjligheten att skapa fler digitala alternativ för att uppleva kulturarvet.

Prioriteringsområde 3: Gestaltade livsmiljöer och offentlig konst

Den gestaltade livsmiljön är den fysiska miljön där söderhamnarna idag och imorgon lever och verkar. En god gestaltad livsmiljö är välplanerad, tillgänglig, inkluderande och har en utformning som skapar trivsel och trygghet. Den påverkar människors upplevelser, hälsa och välbefinnande.

En gestaltad livsmiljö som integrerar konstnärliga uttryck kan bidra till att stärka den kulturella identiteten och tillhörigheten hos invånarna. Konstnärlig gestaltning ska ingå som en självklar del i den fysiska planeringen av våra offentliga rum. Det är därför viktigt att i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen beakta konstnärliga aspekter för att skapa en inkluderande och berikande miljö för kommunens invånare.

Mål

- Konstnärliga uttryck finns i våra offentliga miljöer som exempelvis gator, parker, torg och i naturen.

- Konst integreras vid utformning av offentliga platser och byggnader för att skapa en inkluderande, tillgänglig och intressant miljö.
- Invånare ges möjlighet att delta i frågor som rör utformning och gestaltning av offentliga rum och miljöer.
- Kulturarvet ska ses som en resurs vid utformning och gestaltning av offentliga platser.
- En kommunal konstpolicy och rutiner för sk 1%-projekt och offentlig konst används i samråd med berörda parter.

Prioriteringsområde 4: Samverkan och dialog

Ett rikt kulturliv som når många, driver attraktivitet och ett växande Söderhamn skapas av en mångfald av aktörer i samverkan.

Offentliga myndigheter som till exempel Kulturrådet och Statens konstråd, Region Gävleborg och Söderhamns kommun tillsammans med civilsamhällets kulturföreningar, studieförbund, lokala professionella kulturutövare, engagerade invånare och näringslivets lokala företag, har samtliga betydelse utifrån sina särskilda uppdrag, drivkrafter, kompetenser och engagemang.

Grunden för välfungerande samverkan mellan dessa handlar om att skapa ett tillitsfullt samarbetsklimat där berörda parter når samsyn, identifierar en gemensam riktning och agerar med varandra. Att skapa möjligheter för samverkan, ha en öppen dialog med relevanta aktörer samtidigt som kommunikation och samarbete inom kommunorganisationen är välfungerande, är en framgångsfaktor.

Det fria kulturlivets aktörer är särskilt viktiga. Kulturföreningar, studieförbund och professionella kulturutövare står för en betydande del av det samlade kulturutbudet. Dialog mellan kommunen och det fria kulturlivet är en förutsättning för ett innehållsrikt kulturliv med mångfald och vitalitet.

Mål

- Det fria kulturlivets aktörer bjuds regelbundet in för dialog, erfarenhets- och kunskapsutbyten.
- Regelbundna dialoger med Region Gävleborgs kulturverksamheter för att påverka och skapa förutsättningar för att verka i linje med de regionala styrdokumenterna för kultur, bibliotek och kulturskola.
- Konstnärliga aktiviteter och kulturarrangemang skapas och erbjuds genom aktiv samverkan med civilsamhället och andra aktörer.

Definitioner av begrepp

Amatörkultur - alla former av icke-yrkesmässiga aktiviteter som kan relateras till någon av de etablerade konstarterna.

Civilsamhällets aktörer - En civilsamhällesorganisation är en icke-vinstdrivande organisation på lokal, nationell eller internationell nivå där man arbetar utifrån en gemensam värdegrund mot gemensamma mål, med visst oberoende från stat och kommun.² (www.sida.se)

Fria kulturlivet - till det fria kulturlivet räknas såväl organisationer som enskilda aktörer. Det är organisationer som är bildade av medlemmarna själva och personer som arbetar på eget uppdrag, utan offentlig huvudman. En stor del av det fria kulturlivet bedriver yrkesmässig verksamhet.

Gestaltad livsmiljö - fokuserar på hur arkitektur, form, design och konst formar samhället och invånarens vardag och hur de kan bidra till att diskutera och lösa samhällets utmaningar.

Konst och kultur - genom att särskilja konstpolitik och kulturpolitik betonas konstens självständiga roll och kulturens demokratiska betydelse. Kulturpolitik har ett medborgarperspektiv medan konstpolitiken fokuserar på konstens egenvärde och på konstnärlig kvalitet.

Konstnärlig frihet och armlängds avstånd – för att kulturella uttryck ska fungera som en kraft i demokratin och samhällsutvecklingen krävs kulturell och konstnärlig frihet. Det skapas genom att politiken ger förutsättningar för kultur och konstnärlig verksamhet men fattar inte beslut om det konstnärliga innehållet. Innehållet ska formas av varje verksamhet, förening eller fristående kulturaktör.

Kultur - kultur handlar om människans behov att uttrycka sig, om att uppleva och om att tillhöra – om livskvalitet. Kultur är ett brett begrepp som innefattar människans levnadsmönster, gemensamma traditioner och normer. I sin snäva eller estetiska betydelse är kultur liktydigt med konsterna och avser skapande verksamheter som film, foto, konst, litteratur, teater, musik med mera. Den vida eller antropologiska betydelsen av kultur är gemensamma normer, traditioner och mänskliga aktiviteter. Programmet utgår från den estetiska betydelsen av kultur men betonar även kulturens egenvärde, kulturens betydelse för demokratin och kulturens betydelse för att skapa attraktiva platser.

Kulturarv - alla materiella och immateriella uttryck (spår, lämningar, föremål, konstruktioner, miljöer, system, strukturer, verksamheter, traditioner, namnskick, kunskaper etcetera) för mänsklig påverkan. Oavsett om det skrivs i obestämd eller bestämd form – kulturarv eller kulturarvet – innefattar det en mångfald av kulturarv.

² Källa: www.sida.se

Kulturella och kreativa näringar (KKN) - syftar på ekonomiska sektorer som är baserade på kultur, kreativitet och skapande. Det inkluderar områden som konst, musik, litteratur, film, mode, design, arkitektur, reklam, TV- och radioproduktion, dataspel, och många andra områden där kreativitet och kulturella uttryck står i centrum.

Kulturell mötesplats

Kulturella mötesplatser kan utgöras av institutioner, olika typer av samlingslokaler, offentliga platser inomhus eller utomhus. Även digitala mötesplatser inkluderas.

Kulturhistoriska värden - avser de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang – samt människors livsvillkor i skilda tider inklusive de förhållanden som råder idag.

Kulturmiljö - hela den av människor påverkade miljön. Kulturmiljön omfattar landskapets fysiska innehåll och även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats eller ett område. Kulturmiljön är en del av kulturarvet.

Offentlig konst - avser konstverk som finns placerade i lokaler eller på platser som är tillgängliga för allmänheten och som därmed kan beses eller på annat sätt upplevas.

Offentliga kulturaktörer - En offentlig kulturaktör är en organisation, institution eller myndighet som främja kultur och kulturella uttryck och har en offentlig huvudman. Det kan inkludera organisationer som arbetar med konst, musik, teater, dans, film, litteratur, museer och andra kulturella institutioner. Offentliga kulturaktörer kan vara både nationella och lokala, och deras verksamhet finansieras ofta av offentliga medel, såsom skatteintäkter eller statliga bidrag.

Offentliga rum - avser en plats, byggnad eller lokal dit allmänheten har fritt tillträde och kan komma som neutrala besökare. Begreppet offentliga rum används som ett samlingsnamn för både inom- och utomhusmiljöer där människor rör sig i vardagen.

Professionell kulturskapare/utövare - en person som försörjer sig på sin konst eller strävar mot att göra det, i kombination med hög yrkeskunskap, till exempel genom dokumenterad utbildning och/eller erfarenhet inom sin konststart.